

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 11, No. 1, 2016, pp. 127 – 141

OJED
An Online Journal
of Education
<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

สภาพและปัญหาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้
ของเด็กวัยอนุบาล โรงเรียนสาธิตานุสรณ์
STATE AND PROBLEMS OF HOME - SCHOOL COMMUNICATION TO PROMOTING
LEARNING AND DEVELOPMENT OF PRESCHOOLERS
IN SATITANUSORN SCHOOL

นางสาวศศิพร โสตรทิพย์ *

Sasiporn Sotthip

อาจารย์ ดร.ปณัฐรณ จารุชัยนิวัฒน์ **

Panutsorn Jaruchainiwat, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล โรงเรียนสาธิตานุสรณ์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร ด้านการส่งเสริมความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 86 คน ได้แก่ ผู้ปกครอง จำนวน 81 คน และครูจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามผู้ปกครอง 1 ชุด และแบบสอบถามครู 1 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยมีดังนี้ สภาพการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล โดยภาพรวมพบว่า ครูมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$) โดยด้านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.65$) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก ($\bar{X}=3.78$) ด้านการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร ($\bar{X}=3.29$) และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ($\bar{X}=3.05$) ตามลำดับ ปัญหาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล พบว่า ครูมีปัญหาการปฏิบัติในด้านการส่งเสริมความเข้าใจในการพัฒนาเด็กมากที่สุด (74 คน) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก (59 คน) ด้านการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร (26 คน) และด้านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร (20 คน) ตามลำดับ

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: kwanraknuna@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: pattamasiri@hotmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to study the state and problems of home-school communication to promoting the learning and development of preschoolers in Satitanusorn school in 4 aspects including the creating an atmosphere conducive to communication, to promoting an understanding of child development, developing communication strategies and involvement in the development of children. The population consisted of 86 people including 81 parents and 5 teachers. The research instruments were questionnaires for parents and questionnaires for teachers. The data was analyzed using mean, standard deviation, frequency, percentage and content analysis.

The research findings were as follows: the state and problems of home-school communication to used to promote learning and development of preschoolers. Overall, with an average performance at a high level. ($\bar{x}=3.69$) The creating atmosphere conducive to communication with the highest level. ($\bar{x}=4.65$) Followed by, promoting an understanding of child development ($\bar{x}=3.78$), involvement in the development of children ($\bar{x}=3.29$) and the development of communication strategies ($\bar{x}=3.05$), respectively. For problems of home-school communication to promoting the learning and development of preschoolers to promote an understanding of child development with the highest level. (74 peoples) Followed by, involvement in the development of children (59 peoples), development of communication strategies (26 peoples) and the creating atmosphere conducive to communication (20 peoples), respectively.

คำสำคัญ: การสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน / ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ / เด็กวัยอนุบาล

KEYWORDS: HOME - SCHOOL COMMUNICATION / PROMOTING LEARNING AND DEVELOPMENT / PRESCHOOLERS

บทนำ

ปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดของการวางรากฐานความเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การพัฒนามนุษย์จึงจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิ เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการตามศักยภาพ และเติบโตเป็นคนดีมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) เด็กปฐมวัยมีความพร้อมที่จะเรียนรู้และรับประสบการณ์ใหม่ นอกจากเป็นช่วงวัยที่สมองกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้และการเจริญเติบโตจะเกิดขึ้นมากน้อยขึ้นอยู่กับคุณภาพการอบรมเลี้ยงดู (บังอร เทียนเทพ และปิยนันท์ ตระกูลวงศ์, 2550) ครอบครัวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้และการเจริญเติบโตของเด็ก รวมทั้งมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาเด็กทั้งทางด้านความคิดและการกระทำ (จรรยา สุวรรณทัต, 2545) นโยบายด้านการศึกษาปฐมวัยได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ โปสเตอร์ แผ่นพับ สื่อวีดิทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรมผู้ปกครองของกลุ่มเด็กปฐมวัย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) อีกทั้งพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่3) พ.ศ.2553 มาตรา24 (6) กำหนดว่า ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ โดยมีการประสานร่วมมือกับผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์เดอะบุคส์, 2556)

การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ร่วมกับทาง โรงเรียน นอกจากจะช่วยให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีแล้วยังส่งผลดีต่อทั้ง ครู และผู้ปกครอง เนื่องจาก เป็นกระบวนการที่ผู้ปกครองและครูได้ทำงานร่วมกันในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม จึงเป็นการสนับสนุนและช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่าง ครอบครัวกับโรงเรียน (हररषषष ढलवलषषष, 2535) การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็ง และช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารและครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการติดต่อสื่อสารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้าน กับโรงเรียน โดยการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น เชื่อเชยญ ให้ผู้ปกครองรู้สึกสบายใจ และพร้อมที่จะเข้าร่วม กิจกรรมของโรงเรียน (Berger, 2012) บทบาทของครูและผู้บริหารในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม อีกบทบาทหนึ่งคือ การไว้วางใจความรู้สึกของผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองรับรู้ว่าการเรียนให้ความสำคัญกับความ คิดเห็นหรือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

Waller and Waller (1998) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า การที่โรงเรียนมีระบบการติดต่อสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพเป็นปัจจัยหนึ่งที่สะท้อนความสำเร็จของความร่วมมือระหว่างบ้านและสถานศึกษาในการพัฒนา ผู้เรียนเพราะทำให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายรวมทั้งแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่โรงเรียน จัดให้แก่ผู้เรียนและช่วยให้การปฏิบัติหรือการให้คำแนะนำแก่เด็กมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทาง เดียวกันทั้งที่บ้านและโรงเรียน Kessler - Sklar and Baker (2000) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้อำนวยการ เขตพื้นที่การศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 200 คน เกี่ยวกับนโยบายและโปรแกรมการมีส่วนร่วม ของพ่อแม่ผู้ปกครองพบว่า โรงเรียนมากกว่าร้อยละ 90 ที่มีการดำเนินการด้านการสื่อสารกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับความก้าวหน้าของโปรแกรม ได้รับความสำเร็จในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การศึกษา นอกจากนี้ Epstein ได้พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนไว้ 6 รูปแบบ ซึ่งกำหนดให้มีการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเป็น 1 ใน 6 รูปแบบ โดยกำหนดให้โรงเรียนสื่อสารกับ ครอบครัวเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนและความก้าวหน้าของนักเรียน โดยใช้การสื่อสารสองทางคือ ทั้ง จากโรงเรียนสู่บ้านและจากบ้านสู่โรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมกันจัด การศึกษาของโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สรุปได้ว่า การสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนมี ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเพื่อ ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้

Berger (2012) ได้กล่าวถึง แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนไว้ 2 วิธี คือ วิธีการสื่อสารทางเดียว ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข่าวเกี่ยวกับแผนงานของโรงเรียน รวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นใน โรงเรียน และวิธีการสื่อสารสองทาง จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปกครองได้ช่วยเหลือโรงเรียนตามกำลังความรู้ ความสามารถ ต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน โคล, ดอนน่า เจ และคนอื่นๆ (2546) กล่าวว่า การ

รายงานข้อมูลต่อผู้ปกครอง เป็นกุญแจสำคัญที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กที่โรงเรียน เนื่องจากการทำให้ผู้ปกครองรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน การสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนที่ช่วยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ได้แก่ การจัดประชุม การให้ข่าวสารผ่านจดหมาย หรือจดหมายข่าว การแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงแผนการเรียนรายสัปดาห์ การอธิบายเป้าหมายของหลักสูตร หรือสิ่งที่ผู้ปกครองจะต้องทำเพื่อช่วยเหลือเด็กเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของโรงเรียน การเป็นผู้ช่วยสอน รวมทั้งการจัดทำแฟ้มสะสมงาน นอกจากนี้ นกเนตร ธรรมบวร (2544) กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารกับผู้ปกครองว่ามีหลายรูปแบบ ทั้งแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ การประชุมผู้ปกครอง สมุดรายงานประจำตัวเด็ก หรือรูปแบบของจดหมายต่างๆ การสรุปการตีความผลงานในแฟ้มผลงานเด็ก การรายงานโดยการพูดคุย สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยวิธีการที่หลากหลายเกี่ยวกับพัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็ก การนำเสนอผลงานเด็กที่แสดงไว้ตามบอร์ดต่างๆ หรือผลงานที่แจกเด็กกลับบ้าน รวมทั้งข้อความต่างๆ ที่ครูส่งถึงผู้ปกครอง

Hoover - Dempsey and Walker (2002) เสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนในการติดต่อสื่อสารเพื่อส่งเสริมมีส่วนร่วมระหว่างบ้านและโรงเรียนไว้ 3 ด้าน ดังนี้ 1. การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร โดยการเคารพในวัฒนธรรมและจุดแข็งของครอบครัว การส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองและครูผ่านช่องทางที่มีอยู่หรือจัดกิจกรรมพิเศษเพิ่มเติม การเปิดโอกาสผู้ปกครองมีส่วนร่วมผ่านการติดต่อสื่อสาร 2. การส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน การจัดกิจกรรมในหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของครอบครัว การปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานตามคำแนะนำของผู้ปกครอง และ 3. การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยการจัดแหล่งเรียนรู้หรือพื้นที่สำหรับผู้ปกครอง การสนับสนุนสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครอง รวมถึงการจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่ประสานงานอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองในการติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้ Davis (2000) ให้แนวทางการส่งเสริมการสื่อสารกับครอบครัวไว้ 5 ด้าน ดังนี้ 1. การบอกความคาดหวังที่ชัดเจนแก่ผู้ปกครอง เน้นการสื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ และแนวทางที่ผู้ปกครองจะสามารถมีส่วนร่วมในชั้นเรียน 2. การสื่อสารเชิงบวกอย่างสม่ำเสมอ เป็นการให้ความสำคัญกับวิธีการสื่อสารเชิงบวกกับผู้ปกครอง 3. การให้การต้อนรับที่ดีแก่ผู้ปกครอง 4. การพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารที่เหมาะสม โดยใช้ข้อมูลจากผู้ปกครอง และ 5. การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ปกครอง

โรงเรียนสาธิตานุสรณ์ มีเป้าหมายการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาการเด็กอย่างเป็นองค์รวม จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านการเล่นคำนึงถึงพัฒนาการและความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมุ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองเด็กชั้นอนุบาลเป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์แขนงต่างๆ และมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้กับบุตรหลาน แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าโรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ

ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอยู่บ้าง ได้แก่ ในโครงการพ่อครูแม่ครู โดยวัตถุประสงค์ของโครงการ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน โดยให้ผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่เด็กๆ ในสิ่งที่ผู้ปกครองถนัดและมีความต้องการ เช่น กิจกรรม Modeling kids วิธีการทำเจลล้างมือ การทดลองกระแสไฟจากผลไม้ ฯลฯ การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนจัดขึ้นเป็นพิเศษ เช่น การเข้าร่วมประชุมวันเปิดภาคเรียนปีการศึกษาละ 1 ครั้ง โดยการร่วมแข่งกีฬาและนำอาหารร่วมรับประทานเลี้ยงร่วมกับเด็กในวันกีฬาสี การเข้าร่วมชมการแสดงของเด็กในกิจกรรมส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ และการนำอาหารร่วมรับประทานกับเด็กในกิจกรรมปิดภาคเรียน ซึ่งการมีส่วนร่วมในลักษณะดังกล่าว ยังขาดความสอดคล้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาเด็กที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน นอกจากนี้การพูดคุยระหว่างครูกับผู้ปกครองยังเป็นการสนทนาช่วงเวลาสั้นๆแบบไม่เป็นทางการเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กทำกิจกรรมกิจวัตรประจำวัน การใช้การสื่อสารแบบทางเดียวในการประชาสัมพันธ์เรื่องราวที่เกิดขึ้นในรอบสัปดาห์ โดยส่งข้อความผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การสื่อสารในลักษณะดังกล่าวข้างต้นอาจเป็นอุปสรรคต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์ และการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเต็มศักยภาพ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล โรงเรียนสาธิตานุสรณ์ ในด้านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร ด้านการส่งเสริมความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กให้ตรงตามเป้าหมายที่ระบุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน

คำถามการวิจัย

การสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล โรงเรียนสาธิตานุสรณ์ มีสภาพและปัญหาอย่างไร

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล โรงเรียนสาธิตานุสรณ์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร ด้านการส่งเสริมความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก ด้านการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับงานวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอนุบาล จากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดทางการวิจัย ดังเสนอในตารางที่ 1

ตาราง 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
สภาพและปัญหาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล โรงเรียนสาธิตานุสรณ์	1. ด้านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร	1.1 การปฏิบัติที่แสดงถึงความเคารพในบริบทและวัฒนธรรมของครอบครัว 1.2 การปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง 1.3 การสื่อสารเชิงบวก
	2. ด้านการส่งเสริมความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก	2.1 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้ปกครอง 2.2 การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก 2.3 การให้ข้อมูลที่ชัดเจนในการจัดการศึกษา
	3. ด้านการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร	3.1 การจัดพื้นที่สำหรับผู้ปกครอง 3.2 การสร้างช่องทางในการสื่อสาร 3.3 การใช้สื่อเทคโนโลยีในการสื่อสาร
	4. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก	4.1 การพัฒนาความรู้และทักษะในการอบรมเลี้ยงดู 4.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ 4.3 การเป็นอาสาสมัครในการทำงาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ปกครองและครูประจำชั้นอนุบาล 1 , 2 และ 3 ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนสาธิตานุสรณ์ จำนวนทั้งหมด 86 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครองเด็กอนุบาล จำนวน 81 คนและครูอนุบาลจำนวน 5 คน งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือจำนวนทั้งสิ้น 2 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถามผู้ปกครอง 1 ชุด และแบบสอบถามครู 1 ชุด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.1 แบบสอบถามผู้ปกครอง เรื่องสภาพและปัญหาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ มีจำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติของครูในการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล โดยกำหนดให้ผู้ปกครองเลือกระดับความคิดเห็นลงในช่องคะแนนครอบคลุมประเด็นทั้ง 4 ด้าน จำนวน 36 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล

3.1.2 แบบสอบถามครู เรื่องสภาพและปัญหาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ มีจำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติของครูในการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล โดยกำหนดให้ครูเลือกระดับความคิดเห็นลงในช่องคะแนนครอบคลุมประเด็นทั้ง 4 ด้าน จำนวน 36 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตานุสรณ์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนในการมอบหมายให้ครูประจำชั้นแจกแบบสอบถามจากผู้ปกครองและครูประจำชั้นอนุบาล 1 , 2 และ 3 โดยระบุวันและเวลา ในการขอรับแบบสอบถามคืนจากครูประจำชั้นด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามผู้ปกครองและครูกลับคืนจากครูประจำชั้น โดยตรวจนับจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนครั้งที่ 1 ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 65 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75.58 จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืนครั้งที่ 2 ได้รับกลับคืนมาจำนวน 21 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 24.42 สรุปจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 86 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีการดำเนินการดังนี้

5.1 แบบสอบถามผู้ปกครอง

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอนุบาล วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอนุบาล นำมาวิเคราะห์เนื้อหา สรุปแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นรูปแบบความเรียง

5.2 แบบสอบถามครู

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอนุบาล วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอนุบาล นำมาวิเคราะห์เนื้อหา สรุปแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นรูปแบบความเรียง

เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติของครูในการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล โรงเรียนสาธิตานุสรณ์ สรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

1.1.1 ผู้ปกครองของโรงเรียนสาธิตานุสรณ์ ส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 35.8 ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นมารดา คิดเป็นร้อยละ 67.9 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.5 จบการศึกษาระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 59.3 ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 34.6 มีบุตรจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 59.3 บุตรคนแรกส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 65.4 ช่วงเวลาในการสื่อสารกับครูเป็นช่วงเวลาเย็น คิดเป็นร้อยละ 82.7 การพบปะพูดคุยแบบไม่เป็นทางการเป็นวิธีการที่ใช้ในการสื่อสารกับครู คิดเป็นร้อยละ 70.4 และประเด็นที่สื่อสารส่วนใหญ่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสังคม คิดเป็นร้อยละ 38.3

1.2 ข้อมูลทั่วไปของครู

1.2.1 ครูของโรงเรียนสาธิตานุสรณ์ เป็นครูประจำชั้น คิดเป็นร้อยละ 60 ครูผู้ช่วย คิดเป็นร้อยละ 40 ครูส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 40 จบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 60 มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 40 ช่วงเวลาในสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นช่วงเวลาเช้าและช่วงเวลาเย็น คิดเป็นร้อยละ 80 การพบปะพูดคุยแบบไม่เป็นทางการเป็นวิธีการใช้ในการสื่อสารกับผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 100 และประเด็นที่สื่อสารส่วนใหญ่เกี่ยวกับพัฒนาการด้านสติปัญญา คิดเป็นร้อยละ 60

2. สภาพการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล

2.1 ภาพรวมของความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูต่อสภาพการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล ในภาพรวมพบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.69$) โดยด้านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร ($\bar{x}=4.65$) ครูมีการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก ($\bar{x}=3.78$) ด้านการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร ($\bar{x}=3.29$) และ ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ($\bar{x}=3.05$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านมีดังนี้

1) ด้านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร

ครูมีการปฏิบัติในด้านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.65$) โดยครูมีการปฏิบัติในเรื่องการสื่อสารเชิงบวกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.70$) รองลงมาคือ การปฏิบัติที่แสดงถึงความเคารพในบริบทและวัฒนธรรมของครอบครัว ($\bar{x}=4.65$) และการปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ($\bar{x}=4.60$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ครูมีการปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องการรักษาความลับและเรื่องส่วนตัวของเด็กและครอบครัว ($\bar{x}=4.79$) และมีการปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่องการยอมรับในความคิดของผู้ปกครอง ($\bar{x}=4.56$)

2) ด้านการส่งเสริมความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก

ครูมีการปฏิบัติในด้านการส่งเสริมความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.78$) โดยครูมีการปฏิบัติในเรื่องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.07$) รองลงมาคือ การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก ($\bar{x}=3.74$) และการให้ข้อมูลที่ชัดเจนในการจัดการศึกษา ($\bar{x}=3.54$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ครูมีการปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{x}=4.23$) และมีการปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่องการข้อมูลแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ($\bar{x}=3.17$)

3) ด้านการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร

ครูมีการปฏิบัติในด้านการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.29$) โดยครูมีการปฏิบัติในเรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.51$) รองลงมาคือ การสร้างช่องทางในการสื่อสาร ($\bar{x}=3.49$) และการจัดพื้นที่สำหรับผู้ปกครอง ($\bar{x}=2.86$) ตามลำดับ เมื่อ

พิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ครูมีการปฏิบัติมากที่สุดในเรื่อง การใช้ Application Line ในการสื่อสารข้อมูลรายวัน ($\bar{x}=4.62$) และมีการปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่องการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง ($\bar{x}=2.64$)

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

ครูมีการปฏิบัติในด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.05$) โดยครูมีการปฏิบัติในเรื่อง การเป็นอาสาสมัครในการทำงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.53$) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ($\bar{x}=2.85$) และการพัฒนาความรู้และทักษะในการอบรมเลี้ยงดู ($\bar{x}=2.76$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ครูมีการปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องการเชิญผู้ปกครองเป็นวิทยากรให้ความรู้ ($\bar{x}=4.14$) และมีการปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่องการให้ผู้ปกครองเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ($\bar{x}=2.36$)

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล

3.1 ปัญหาการปฏิบัติของครูในการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล พบว่า

1) ด้านการส่งเสริมความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก ครูมีปัญหาการปฏิบัติมากที่สุด (74 คน) โดยครูมีปัญหาการปฏิบัติในเรื่องการให้ข้อมูลที่ชัดเจนในการจัดการศึกษาแก่ผู้ปกครอง (30 คน) รองลงมา คือ การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก (25 คน) และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้ปกครอง (19 คน)

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ครูมีปัญหาการปฏิบัติ (59 คน) โดยครูมีปัญหาการปฏิบัติในเรื่องการให้ผู้ปกครองร่วมวางแผนและตัดสินใจในการจัดการศึกษา (29 คน) รองลงมา คือ การพัฒนาความรู้และทักษะของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู (20 คน) และการให้ผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครในการทำงานในการพัฒนาเด็ก (10 คน)

3) ด้านการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร ครูมีปัญหาการปฏิบัติ (26 คน) โดยครูมีปัญหาการปฏิบัติในเรื่องการจัดพื้นที่สำหรับผู้ปกครอง (16 คน) รองลงมา คือ การสร้างช่องทางในการสื่อสารกับผู้ปกครอง (7 คน) และการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารข้อมูลกับผู้ปกครอง (3 คน)

4) ด้านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร ครูมีปัญหาการปฏิบัติ (20 คน) โดยครูมีปัญหาการปฏิบัติในเรื่องการปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง (10 คน) รองลงมา คือ การสื่อสารเชิงบวกกับผู้ปกครอง (7 คน) และการปฏิบัติที่แสดงถึงความเคารพในบริบทและวัฒนธรรมของครอบครัว (3 คน)

3.2 ข้อเสนอแนะการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล

ข้อมูลจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูในการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล โดยมีผู้ปกครองจำนวน 9 คน ให้ข้อเสนอแนะ

สรุปได้ดังนี้ การเสนอให้ครูควรจัดทำแผนการสอนหรือสมุดจดบันทึก (4 คน) การให้ข้อมูลในการเรียนรู้ของเด็กในห้องเรียนและการให้คำแนะนำในการพัฒนาด้านต่างๆ (3 คน) การจัดวันพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับตัวเด็ก (1 คน) และการจัดกิจกรรมนอกสถานศึกษาเพื่อให้เด็กและผู้ปกครองทำกิจกรรมร่วมกัน (1 คน)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล โรงเรียนอนุบาลสาธิตานุสรณ์ ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร ผลการวิจัย พบว่า ครูมีการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{x}=4.65$) สะท้อนให้เห็นว่า บรรยากาศในโรงเรียนที่เอื้อต่อการสื่อสารกับผู้ปกครองซึ่งมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้กับบุตรหลาน และเนื่องจากโรงเรียนสาธิตานุสรณ์ได้กำหนดคุณสมบัติเด็กที่เข้าเรียนต้องเป็นบุตรอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยเท่านั้น ทำให้ครูและผู้ปกครองจะมีสถานภาพเป็นอาจารย์ซึ่งเป็นอาจารย์ในสังกัดมหาวิทยาลัยเดียวกัน จึงทำให้ครูกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้บรรยากาศการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครองมีความสนิทสนมและเป็นกันเอง จะช่วยทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัย ชญาภา เอกแพทย์ (2552) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอนุบาลบ้านแม่รี พบว่า การที่ครูกล่าวทักทายผู้ปกครองด้วยความเคารพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ปฏิสัมพันธ์ของครูเต็มไปด้วยความอบอุ่น มีการพูดคุย ให้คำปรึกษาและการแลกเปลี่ยนข้อมูลพัฒนาการของเด็กโดยละเอียด มีการแจ้งข่าวสารและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กอย่างสม่ำเสมอ เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญและส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดี ดังนั้นบุคลิกลักษณะท่าทาง การแสดงออกถึงการเอาใจใส่ และความมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง จึงเป็นสิ่งที่สร้างความประทับใจ ความเชื่อมั่น ความศรัทธาของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) กล่าวว่า การที่ครูสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง เป็นการสร้างเจตคติที่ดีให้กับผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน โดยครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสารให้ผู้ปกครองได้พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครู

2. ด้านการส่งเสริมความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก ผลการวิจัย พบว่า ครูมีการปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่อง การให้ข้อมูลแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ($\bar{x}= 3.17$) ปัญหาที่พบจากข้อมูลในแบบสอบถามพบว่า ครูมีปัญหาการปฏิบัติในเรื่องการให้ข้อมูลที่ชัดเจนในการจัดการศึกษาแก่ผู้ปกครองถึง 74 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 86 คน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูไม่ได้มีการให้ข้อมูลกับผู้ปกครอง สะท้อนให้เห็นว่า การจัดทำปายนิเทศเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก การจัดทำจดหมายข่าวเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ครูไม่มีการจัดทำข้อมูลเพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กที่เกิดขึ้นในห้องเรียน อาจเนื่องมาจากครูขาดความชำนาญในการจัดทำ รวมทั้งไม่เห็นความสำคัญ การขาดความสม่ำเสมอในการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร ทำให้ผู้ปกครองไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับ

การทำกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก ขณะเดียวกันผู้ปกครองยังมีความต้องการที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของลูก เพื่อที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของลูก สอดคล้องกับงานวิจัย นิภาพรรณ หงษ์ชูเกียรติ (2544) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล ที่พบว่า การที่ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และรับทราบเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน ทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะเป็นไปได้โดยง่าย สอดคล้องกับงานวิจัย ลลิตา เปลี่ยนดี (2548) ได้ศึกษา การสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนวัดยายร่มกับชุมชน เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ผู้ปกครองจำเป็นต้องรับทราบและติดตามความเคลื่อนไหวของลูก จากสื่อที่โรงเรียนเลือกใช้ เช่น แผ่นพับ จุลสาร จดหมาย หรือสื่อกิจกรรม เช่นการประชุมตัวแทน การเยี่ยมบ้าน และผลที่เกิดจากการสื่อสารที่สม่ำเสมอทำให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นจำนวนมาก มีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีที่สนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของลูก

3. ด้านการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องการใช้ Application Line ในการสื่อสารข้อมูลรายวัน ($\bar{x}=4.62$) สะท้อนให้เห็นว่า ครูมีการแจ้งข่าวสารแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับข้อมูลกิจกรรมต่างๆ ภายในห้องเรียนหรือส่งภาพถ่ายกิจกรรมที่เด็กทำร่วมกันในLineกลุ่ม และการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเด็กเป็นรายบุคคลในLineส่วนตัว เป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่ใช้อยู่เป็นประจำ ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ Application Line สามารถใช้งานได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว ไม่ใช้เวลามาก สามารถใช้ได้ตลอดทั้งวัน ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบสองทางมีการโต้ตอบสนทนาไปมา อีกทั้งผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องทำงานประจำ มีอาชีพรับราชการ การรับรู้ข่าวสารด้วยข้อความสั้นๆ กระชับ ได้ใจความ เป็นวิธีที่ดีในการสื่อสารในสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัย ญัฐฐา แก้วลี (2557) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการสื่อสารกับครูออนไลน์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ที่พบว่า ด้านการใช้ไลน์ในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครู เป็นช่องทางที่ผู้ปกครองคุ้นเคยในการปฏิบัติและให้การยอมรับร่วมกันมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการสื่อสารแบบสองทางที่สามารถก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างทันท่วงทีและเป็นธรรมชาติ เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครู สอดคล้องกับ Waller and Waller (1998) ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า การที่โรงเรียนมีระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยหนึ่งที่สะท้อนความสำเร็จของความร่วมมือระหว่างบ้านและสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนเพราะทำให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน และช่วยให้การปฏิบัติหรือการให้คำแนะนำแก่เด็กมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งที่บ้านและโรงเรียน

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่องการให้ผู้ปกครองเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ($\bar{x}=2.36$) ปัญหาที่พบจากข้อมูลในแบบสอบถามพบว่า ครูมีปัญหาการปฏิบัติในเรื่องการให้ผู้ปกครองร่วมวางแผนและตัดสินใจในการจัดการศึกษาถึง 59 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 86 คน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำในกิจกรรมต่างๆ นั้นเป็นเพราะโรงเรียนไม่มีนโยบายให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ครูไม่มีความเชื่อในการให้

ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก โดยผู้ปกครองไม่มีโอกาสในการเสนอความคิดเห็น การร่วมออกแบบกิจกรรมเพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ซึ่งผู้ปกครองจะทำตามบทบาทที่ครูเป็นผู้กำหนด ไม่มีการยืดหยุ่นหรือเปลี่ยนแปลง เช่น การเข้าร่วมประชุมวันเปิดภาคเรียนปีการศึกษาละ 1 ครั้ง การร่วมแข่งกีฬาและนำอาหารมารับประทานเลี้ยงร่วมกับเด็กในวันกีฬา การเข้าร่วมชมการแสดงของเด็กในกิจกรรมส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ และการนำอาหารมารับประทานกับเด็กในกิจกรรมปิดภาคเรียน ซึ่งกิจกรรมที่โรงเรียนจัด ยังขาดความเชื่อมโยงกับเป้าหมายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 24 (6) กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนรู้ โดยมีการประสานร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์เดอะบุ๊คส์, 2556) และการพัฒนาเด็กที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ในการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนการสอน เป็นตัวแทนผู้ปกครองดำเนินงานในการประสานความร่วมมือกับโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัย กิตติ กรทอง (2553) พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการ ด้านบริหารงานวิชาการ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการศึกษา โดยทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะผู้บริหารไม่สามารถจัดการเองโดยลำพัง จึงจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นหัวใจสำคัญนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงาน จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการต้องการพลังขับเคลื่อนจากทุกฝ่ายไม่ใช่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัย พรจันทร์ แจ่มบุตร (2552) พบว่าในด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในชั้นเรียนที่มีผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในชั้นเรียนกับครู การชักชวนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียน โดยให้ผู้ปกครองทำหน้าที่ช่วยเหลือครูในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนต่างๆ การจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก หรือการเป็นวิทยากรในการให้ความรู้เรื่องที่เด็กๆ สนใจ การช่วยดูแลกลุ่มเล็กกลุ่มละ 2-3 คน ที่จะมีลูกของตนเองรวมอยู่ด้วย ช่วยให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้เทคนิคการสอนของครู ได้รับรู้พฤติกรรม การแสดงออกต่างๆ ของลูกขณะอยู่ในกลุ่มเพื่อน ซึ่งช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจลูกตนเองได้ดีขึ้น และอีกทั้งยังได้รับความรู้ในการดูแลเด็กจากครูและเพื่อนผู้ปกครองด้วยกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

เป็นแนวทางให้กับโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน นำไปใช้ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างครูและผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยในเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน ในศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นที่สูงขึ้น เพื่อทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน

2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนของผู้ปกครองและครูที่มีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ.2550-2559*. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพมหานคร: สกสศ.ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *เทคนิคและแนวทางการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.).
- กิตติ กรทอง. (2553). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร*, 4 (มีนาคม), 46-58.
- โคล, ดอนน่า เจ และคนอื่นๆ. (2546). *แฟ้มสะสมงาน: การวัดผลยุคใหม่ [Portfolios across the curriculum and beyond]* (คัคนางค์ มณีศรี และคณิงนิจ มณีศรี, ผู้แปล). กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เพอร์เน็ท.
- จรรยา สุวรรณพัต. (2545). *ระบบครอบครัวกับระบบสังคม. ประมวลสาระชุดวิชาจิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา หน่วยที่ 5-7. หน้า 1-44*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชญาภา เอกแพทย์. (2552). การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอนุบาลบ้านแมรี. *วารสาร OJED*, 4(2), 527-532.
- ณัฐฐา แก้วลี. (2557). การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการสื่อสารกับครูอนุบาลผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร(ปฐมวัยและประถมศึกษา). *วารสาร OJED*, 10(1), 641-650.
- นิภาพรรณ หงษ์ชูเกียรติ. (2544). *สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต)*. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2544). *การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บังอร เทพเทียน และปิยฉัตร ตระกูลวงษ์. (2550). การดูแลเด็กปฐมวัยของประเทศไทย. *วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา*, 5, 117-128.
- ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์เดอะบุ๊คส์. (2556). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: เดอะบุ๊คส์.

- พรจันทร์ แจ่มบุตร. (2552). การศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ. *วารสาร OJED*, 4(2), 175-183.
- ลลิตา เปลี่ยนดี. (2548). *การสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนวัดยายร่มกับชุมชนเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- हररषषष ढलवलषषष. (2535). *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรี้นตล้งแฮ้ส.

ภาษาอังกฤษ

- Berger, E. H., & Cortez, M. R. (2012). *Parents as partners in education: Families and schools working together* (8th ed). New Jersey: Pearson Education.
- Davis, D. (2000). *Supporting parent, family, and community involvement in your school*. Retrieved from http://www.pacer.org/mpc/pdf/titleipip/SupportingInvolvement_article.pdf
- Hoover-Dempsey, K. V., & Walker, J. M. T. (2002). *Family-school communication*. Nashville: Vanderbilt University.
- Kessler-Sklar, S. L., & Baker, A. J. L. (2000). School district parent involvement policies and programs. *The Elementary School Journal*, 101(1), 101-118.
- Waller, H., & Waller, J. (1998). *Linking home and school: Partnership in practice in primary education*. London: David Fulton.